

Eine Prise Grammatik

- 1 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 9. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Gdy chcę powiedzieć, że jadę nad morze, jezioro, czy nad rzekę, używam przyimka _____ (in, an). Rzeczownik, który występuje po tym przyimku, przyjmuje formę _____ (mianownika, biernika).

- 2 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 11. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Gdy określam, jakim środkiem komunikacji podróżuję, używam przyimka _____ (auf, nach, mit, in), a po przyimku podaję rzeczownik w _____ (bierniku, celowniku). Rodzajnik rodzaju męskiego **der** przyjmuje wtedy formę _____ (die, dem), rodzajnik rodzaju żeńskiego **die** – formę _____ (der, dem), a rodzajnik **das** – formę _____ (die, dem).

- 3 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 13. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Gdy chcę poinformować, z kim wykonuję daną czynność, używam przyimka _____ (aus, mit). Po przyimku tym rzeczownik występuje w _____ (celowniku, bierniku). Rzeczowniki w liczbie mnogiej mają w tym przypadku rodzajnik _____ (den, dem) oraz końcówkę _____ (-e, -n).
Gdy chcę zapytać, z kim wykonywana jest dana czynność, używam wyrażenia _____ (womit, mit wem).

- 4 Przypomnij sobie, jak wyrazisz to po niemiecku, i zapisz:

Jedzenie smakowało dobrze. _____

Nurkowaliście tam. _____

Wygłupialiśmy się. _____

Karmiłam ryby. _____

Das Essen hat gut geschmeckt. Ihr habt dort getaucht. Ich habe Fische gefüttert.

Przeanalizuj napisane zdania i na ich podstawie wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Zdania te zbudowane są w czasie _____ (teraźniejszym, przeszłym) o nazwie **Perfekt**. Występują w nich czasowniki słabe w formie imiesłowu. Formę tę tworzymy za pomocą przedrostka _____ (t-, ge-) oraz końcówki _____ (-t, -ge). Dodajemy je do tematu czasownika, który powstaje po _____ (dodaniu, odrzuceniu) końcówki bezokolicznika.

Czas **Perfekt** jest czasem _____ (prostym, złożonym). Oprócz czasownika głównego występuje w nim czasownik posiłkowy _____ (halten, haben).

Czasownik posiłkowy jest _____ (odmienny, nieodmienny) i w zdaniu oznajmującym zajmuje _____ (drugie, ostatnie) miejsce.

Forma czasownika głównego (imiesłów) nie odmienia się i zajmuje _____ (drugie, ostatnie) miejsce w zdaniu oznajmującym.

Tak tworzymy imiesłowy czasowników słabych:

ge + schmecken + t ge + tauchen + t ge + machen + t ge + fütteren + t

Porównaj konstrukcję zdań w języku niemieckim i angielskim w czasie przeszłym **Perfekt** (jęz. ang. **Present Perfect**). Gdzie widzisz podobieństwa, a gdzie różnice?

I **have dived** there.

Ich **habe** dort **getaucht**.

5 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 17. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Zdania w informacji gramatycznej zbudowane są w czasie _____ (teraźniejszym, przeszłym). Mogę wywnioskować to z umieszczenia formy osobowej czasownika **haben** na drugim miejscu w zdaniu oraz z tego, że czasownik _____ (posiłkowy, główny) znajduje się na końcu zdania.

W przykładach mam do czynienia z czasownikami _____ (słabymi, mocnymi).

Ich imiesłów ma przedrostek **ge-** oraz końcówkę _____ (-t, -en).

Bywa, że temat tych czasowników zmienia się, dlatego imiesłowów należy uczyć się na pamięć.

Porównaj formę i miejsce czasownika **mówić** w zdaniu w czasie **Perfekt** w języku niemieckim i angielskim. Gdzie widzisz podobieństwa, a gdzie różnice?

Du **hast** laut und oft über Afrika **gesprachen**. (sprechen – gesprochen)

You **have spoken** loudly and often about Africa. (speak – spoken)

- 6 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 17. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Bywa, że zadaję pytanie w czasie przeszłym **Perfekt**, a w odpowiedzi oczekuję potwierdzenia: tak lub zaprzeczenia: nie. Zdanie takie zaczynam zawsze od _____ (czasownika głównego w formie imiesłowu, czasownika posiłkowego w formie osobowej).

Porównaj budowę zdania pytającego w czasie **Perfekt** w języku niemieckim i angielskim. Gdzie widzisz podobieństwa, a gdzie różnice?

Hast du je Afrika gesehen?

Have you ever seen Africa?

- 7 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 19. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Zdania w informacji gramatycznej zbudowane są w czasie **Perfekt**. Poznaję to po tym, że na końcu zdania jest czasownik w formie _____ (imiesłowu, bezokolicznika), a na drugim miejscu w zdaniu znajduje się czasownik w formie _____ (osobowej, bezokolicznika). Jest to czasownik posiłkowy _____ (haben, sein). Współtworzy on czas **Perfekt** czasowników oznaczających _____ (stan, ruch). Można zatem wywnioskować, że **Perfekt** takich czasowników jak _____ (laufen, liegen) czy _____ (kennen, kommen) tworzy się za pomocą czasownika posiłkowego **sein**.

kommen – gekommen
laufen – gelaufen

- 8 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 19. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Jeśli buduję w czasie **Perfekt** pytanie, które zaczyna się od słówka pytającego, to na drugim miejscu stawiam czasownik _____ (posiłkowy, główny) w formie osobowej. Imiesłów czasownika głównego zajmuje _____ (drugie, ostatnie) miejsce w zdaniu.

- 9 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 21. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Jeśli po wyrażeniu określającym położenie geograficzne: **im Norden / im Süden / im Osten / im Westen** podaję nazwę kraju, to muszę dodać końcówkę **-s** do _____ (nazwy kraju, tego wyrażenia).

Wyjątek stanowią nazwy krajów, które są rodzaju żeńskiego, na przykład _____ (die Schweiz, Polen) – w nich nie dodajemy końcówki **-s**, ale zmieniamy rodzajnik _____ (der, die, das) na **der**.

- 10 Przeczytaj zdania i znajdź w nich czasowniki w czasie przeszłym dla podanych bezokoliczników:

Die Verkäuferin hat mir meine Einkäufe eingepackt.

Ich habe eine neue Jeans in der Schule angehabt.

Ich habe mir ein neues Geschäft angeschaut.

anschauen – _____

anhaben – _____

einpacken – _____

Uzupełnij regułę, wpisując jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Formę czasu przeszłego czasowników regularnych, przed którymi stoi przedrostek **an-, ein-, aus-**, tworzę przez dodanie cząstki **-ge-** _____ (przed przedrostkiem, między przedrostkiem i czasownikiem) oraz końcówki _____ (-t, -en).

Wyjątek stanowi czasownik **anprobieren**, który ma formę _____ (anprobiert, anprobieren). Muszę nauczyć się jej na pamięć.

Przeczytaj następnie kolejne zdania i znajdź w nich czasowniki w czasie przeszłym dla podanych bezokoliczników:

Ich habe nicht so viel Geld ausgegeben.

In einem blauen Top habe ich sehr gut ausgesehen.

ausgeben – _____

aussehen – _____

Następnie uzupełnij regułę, wpisując jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Formę czasu przeszłego czasowników nieregularnych, przed którymi stoi przedrostek **an-, ein-, aus-**, tworzę przez dodanie cząstki **-ge-** _____ (przed przedrostkiem, między przedrostkiem i czasownikiem) oraz końcówki _____ (-t, -en).

11 Przypomnij sobie, jak brzmią po niemiecku podane zdania, i zapisz je:

Chcę kupić książkę. _____

Chcę pójść do sklepu z zabawkami. _____

Ich will mir ein Buch kaufen. Ich will in das (ins) Spielzeuggeschäft gehen.

Przeanalizuj napisane zdania i uzupełnij regułę, wpisując jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Jeśli mówię, że chcę coś zrobić, używam zwrotu _____ (ich will, du willst).

_____ (Zaraz po tym zwrocie, Na końcu zdania) **umieszczam bezokolicznik nazywający czynność, którą chcę zrobić.**

Przeanalizuj jeszcze raz zdania z informacji gramatycznej w podręczniku na str. 37 i uzupełnij luki formami czasownika **wollen**.

Ich **will** mir ein T-Shirt kaufen.

Du _____ in den Kleidungsladen gehen.

Er _____ die Jacke anprobieren.

Wir _____ einkaufen gehen.

Ihr _____ in die Drogerie gehen.

Sie _____ wenig Geld ausgeben.

Uzupełnij regułę jedną z możliwości podanych w nawiasach:

Formy czasownika **wollen** _____ (różnią się, nie różnią się) w liczbie

pojedynczej i mnogiej. W liczbie _____ (pojedynczej, mnogiej) **samogłoska**

o zamienia się w **i**. Ponadto w liczbie _____ (pojedynczej, mnogiej)

w pierwszej i trzeciej osobie _____ (nie ma żadnej końcówki, jest końcówka **-e**).

12 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 45. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Schneller, flinker, kleiner, langsamer to formy przymiotników **schnell, flink, klein, langsam** w stopniu _____ (równym, wyższym). Tworzymy je za pomocą

_____ (przedrostka, końcówki) **-er**.

Przymiotniki **groß, jung, alt** otrzymały dodatkowo _____ (końcówkę **-er**, przegłos), gdyż zawierają samogłoski **o, a, u**.

Przymiotnik **gut** stopniuje się: _____ (regularnie, nieregularnie), dlatego formy stopnia wyższego muszą nauczyć się na pamięć.

13 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 49. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Przymiotniki **hoch** i **viel** stopniuje się _____ (regularnie, nieregularnie),
podobnie jak przymiotnik _____ (gut, weit).

14 Przypomnij sobie, jak wyrazisz to po niemiecku, i zapisz:

Ines skacze dalej niż Nina. _____
Dirk biega szybciej niż Olaf. _____
Tanja skacze wyżej niż Eva. _____

Ines springt weiter als Nina. Dirk läuft schneller als Olaf. Tanja springt höher als Eva.

Przeanalizuj napisane zdania i na ich podstawie wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

W porównaniach wyrażonych stopniem _____ (równym, wyższym)
przymiotnika używam słówka **als**. Znajduje się ono _____
(po przymiotniku, przed przymiotnikiem).

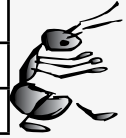
15 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 51. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Przymiotniki w podanych zdaniach występują w stopniu _____
(wyższym, najwyższym). Formy tego stopnia tworzymy za pomocą słowa **am** oraz
końcówki _____ (-sten, -ten).
Przymiotniki kończące się na **-t** otrzymują dodatkowo _____ (am, -e) przed
tą końcówką. Podobnie dzieje się po przymiotnikach zakończonych na **d, z, s, ss**:

blöd – am blödesten
schwarz – am schwärzesten
heiß – am heißesten
kurz – am kürzesten

16 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 53. Przeanalizuj je i wpisz podane przymiotniki w stopniu wyższym i najwyższym.

gern		am
viel		am
gut		am

Porównaj stopniowanie niemieckich przymiotników **viel** i **gut** z ich angielskimi odpowiednikami **many** i **good**. Jakie widzisz podobieństwa, a jakie różnice?

good – better – the best
many – more – the most

17 Przypomnij sobie, jak wyrazisz to po niemiecku, i zapisz:

Ona jeździła na deskorolce najlepiej ze wszystkich.

On jest najstarszy ze wszystkich.

Ten chłopiec jest najzwinniejszy ze wszystkich.

Sie hat am besten von allen geskated. Er ist am ältesten von allen. Der Junge ist am flinksten von allen.

Przeanalizuj napisane zdania i na ich podstawie wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

W porównaniach wyrażonych stopniem najwyższym przymiotnika po _____
(czasownika, przymiotnika) dodaję wyraz/y _____ (als, von allen).

18 Przeanalizuj zdania i uzupełnij je, wpisując zaimek zwrotny:

Ich putze _____ (dir, mir, sich) die Zähne.

Du wäschst _____ (dir, mir, sich) das Gesicht.

Er wäscht _____ (dir, mir, sich) die Hände.

Uzupełnij regułę, wpisując jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Zaimek zwrotny w przytoczonych przykładach oznacza _____ (się, sobie). Zaimek ten w języku niemieckim _____
(odmienia się, nie odmienia się) i wymaga podania w zdaniu informacji
uzupełniającej w bierniku.
Zaimek zwrotny w formie zgodnej z formą czasownika w zdaniu stoi zawsze
_____ (przed czasownikiem, po czasowniku).

19 Przeanalizuj zdania, przypomnij sobie, co oznacza słowo **sonst**, i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Zieh dich warm an, sonst erkältest du dich!

Es ist kalt. Zieh einen Schal an, sonst bekommst du Fieber!

Ich ziehe eine Regenjacke an, sonst werde ich nass.

Słowo **sonst** oznacza: _____ (dlatego, w przeciwnym razie, lecz).

Uzupełnij regułę, wpisując jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Jeżeli w zdaniu używam słowa **sonst**, wówczas po nim występuje _____
(czasownik, przymiotnik) w formie _____ (osobowej, bezokolicznika),
a w dalszej kolejności _____ (czasownik, zaimek osobowy lub imię).

- 20** Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na str. 71 i uzupełnij zdania, wpisując właściwe rodzajniki. Następnie uzupełnij regułę.

Die Lampe steht neben _____ Tisch.

Das Bild hängt über _____ Kommode.

Der Hund liegt unter _____ Bett.

Gdy opisuję miejsce, w jakim znajduje się dana rzecz, używam przyimków:

über (nad), **unter** (_____), **auf** (na), _____ (za),
_____ (przed), _____ (obok), _____ (między).

Rzeczownik oznaczający miejsce występuje wówczas w _____ (bierniku, celowniku).

- 21** Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na str. 73 i uzupełnij zdania, wybierając właściwe rodzajniki. Następnie uzupełnij regułę.

Ich lege den Kuli auf _____ (dem, den) Tisch.

Ich stelle die Schuhe unter _____ (dem, das) Bett.

Ich hänge das Bild an _____ (der, die) Wand.

Gdy opisuję, w jakie miejsce stawiam, kładę lub wieszam jakąś rzecz, używam czasowników: _____ (kłaść), _____ (stawiać), _____ (wieszać).

Rzeczownik oznaczający to miejsce występuje w _____ (celowniku, bierniku).

Również rzeczownik oznaczający rzecz, którą stawiam, kładę lub wieszam, przyjmuje formę _____ (celownika, biernika).

- 22** Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 79. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Zwrot **Weißt du** znaczy _____ (Czy wiesz, Ty wiesz).

Po zwrocie tym można użyć zdania podrzędnego, rozpoczynającego się od spójnika **dass**, który znaczy _____ (czy, że). Na końcu tego zdania znajdzie się czasownik w formie _____ (osobowej, bezokolicznika).

23 Przypomnij sobie, jak wyrazisz to po niemiecku, i zapisz:

Dziewczynka uważa, że pszczoły są pożyteczne. _____

Chłopiec mówi, że lubi pszczoły. _____

Dziewczynka informuje, że kwiaty już kwitną. _____

Das Mädchen findet, dass Bienen nützlich sind. Der Junge sagt, dass er Bienen mag. Das Mädchen informiert, dass die Blumen schon blühen.

Przeanalizuj napisane zdania i na ich podstawie wpisz brakujące fragmenty wyrazów:

Zdanie podrzędne ze spójnikiem **dass** występuje nie tylko po zwrocie **Weisst du,....**,
lecz także po wielu czasownikach, jak na przykład **fi_____en**, **_____gen**, **_____ieren**.

24 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 83. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Zwrot **es gibt** dotyczy czasu _____ (przeszłego, teraźniejszego),

a zwrot **es gab** odnosi się do _____ (przeszłości, teraźniejszości).

W obu tych przypadkach zaimek **es** znajduje się w zdaniu _____

_____ (zawsze na początku, na pierwszym lub na trzecim miejscu).

25 Przeczytaj zdania w informacji gramatycznej w podręczniku na str. 87. Przeanalizuj je i wpisz jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Za pomocą czasownika **sollen** można wyrazić _____ (możliwość, powinność).

Jest to czasownik modalny, podobnie jak czasowniki _____

(können lub müssen, kennen lub essen). Występuje w zdaniu z drugim czasownikiem,

który w formie _____ (osobowej, bezokolicznika) znajduje się na końcu

zdania.

26 Przeanalizuj informacje gramatyczne w podręczniku na str. 89 i uzupełnij regułę:

W konstrukcji **Man soll** występuje czasownik **sollen**. Za jej pomocą powiem,
że (można, należy) _____ coś zrobić.

W zdaniu oznajmującym czasownik w formie **soll** stoi na _____ miejscu.

Zaimek **man** znajduje się na _____ lub na _____ miejscu w zdaniu.

27 Przeczytaj zdania, a następnie zapisz ich tłumaczenie. W razie potrzeby skorzystaj ze słownika.

Mit dem Auto reist man.

Dank der Thermosflasche hält man Tee und Kaffee länger warm.

Mit der Chipkarte hebt man Geld vom Geldautomaten ab.

Mit dem Computer programmiert man.

Mit der Zahnpasta putzt man gründlich und schnell die Zähne.

Noch heute hört man Musik vom Plattenspieler.

Uzupetnij regułę, wpisując jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Słowa **man** użyję wówczas, gdy wykonawca czynności _____

(nie jest mi znany, jest mi znany) lub gdy osoba ta _____ (jest, nie jest) istotna.

Czasownik z **man** występuje zawsze w _____ (drugiej, trzeciej) osobie liczby pojedynczej.

Czasownik występujący po **man** ma zawsze formę _____ (drugiej, trzeciej) osoby liczby pojedynczej.

28 Przeanalizuj zdania z informacji gramatycznej w podręczniku na str. 103 i uzupełnij podane zdania odpowiednimi zaimkami zwrotnymi:

sich **mir** **uns** **sich** **euch** **dir** **sich**

Ich sehe _____ Musiksendungen an.

Du siehst _____ Filme an.

Sie sieht _____ Fernsehserien an.

Er sieht _____ Komödien an.

Wir sehen _____ Sportsendungen an.

Ihr seht _____ Wissensmagazine an.

Sie sehen _____ Nachrichten an.

Uzupetnij regułę, wpisując jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Zaimek zwrotny **sich** w języku niemieckim _____ (odmienia się,

nie odmienia się). W przypadku czasownika **sich ansehen** oznacza on

_____ (się, sobie).

29 Przeczytaj zdania z informacji gramatycznej na str. 109. Połącz zaimki osobowe z odpowiednimi formami czasownika **werden**:

Ich	werden	}	
Du	wird		
Martina	werden		Polizistin
Patrick	werde		Polizist
Wir	wird		Polizisten
Ihr	wirst		
Anna und Peter	werdet		

Uzupełnij regułę, wpisując jedną z możliwości podanych w nawiasie:

Czasownik **werden** odmienia się _____ (regularnie, nieregularnie).

Oznacza on: _____ (zostawiać, zostać).

Użyję go między innymi, gdy chcę: _____

(opowiedzieć o planach zawodowych; powiedzieć, co zostawiłam w domu).